

Nr 260.

Av herr **Holmgren**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 124, med förslag till förordning om motorfordon m. m.

I den mån, som motorismen utvecklats i vårt land, ha krav på automobilförarens fysiska egenskaper framtvingats. Från det att i äldre förordningar dessa krav voro mera allmänt uttryckta, ha i den år 1920 företagna revisionen av automobilförordningen vissa fordringar fastslagits beträffande automobilförarens fysiska egenskaper. Enligt nu gällande förordning skall den, som vill erhålla körkort, för vederbörande Kungl. Maj:ts befallningshavande förete bland annat intyg av läkare, att sökanden icke lider av sådan nedsättning i syn- eller hörsselförmågan eller sådant lyte, som gör honom olämplig såsom förare. Helt naturligt har emellertid en så pass allmänt hållen föreskrift givit anledning till olika tolkningar. Mången läkare, som hos en sökande funnit en något nedsatt synskärpa, har icke ansett sig kompetent att avgöra, huruvida synförmågan borde anses som ett hinder för sökanden att få föra automobil. Följden härav har blivit, att läkareintygen ofta nog endast innehålla en uppgift å graden av den sökandes synförmåga. En del läkare ha ansett att förare borde ha full synskärpa å båda ögonen utan glas, under det att andra varit mera toleranta och endast krävt full synskärpa å det ena ögat och något så när god å det andra. Slutligen ha somliga läkare hållit sig till de fordringar, som i allmänhet gälla för militärer eller 0,8 på ena ögat och minst 0,3 å det andra med eller utan glas. Inför så pass olika uppfattning från medicinskt håll har Kungl. Maj:ts befallningshavande i många fall icke ansett sig kunna utfärda körkort, utan underställt Kungl. Maj:t frågans avgörande. Ärendet har då hänskjutits till medicinalstyrelsen, som fått yttra sig angående erforderlig minimumsynskärpa.

För att råda bot på denna oklarhet och därav följande belastning av Kungl. Maj:ts kansli sökte 1920 års automobilsakkunniga i sitt för-

slag fastslå, huru stor synförmågan skall vara för att medgiva erhållande av körkort. Efter ingående undersökningar stannade de sakkunniga beträffande synförmågan vid de fordringar, som uppställas för officersvolontärer vid trängen. Sakkunniga ansågo nämligen, att om en officer vid trängen, i vilkens tjänstgöring bland annat, förutom att leda eldstrid, ingår att framföra automobilkolonner, kan medgivas en viss nedsättning i synskärpan, samma nedsättning kan medgivas en automobilförare, som endast har att framföra *ett* motorfordon. I detta sammanhang må erinras, att samma fordringar även ställas å volontärer vid alla vapenslag utom kavalleriet, vilket sistnämnda är ett speciellt spaningsvapen, som kräver särskilda kvalifikationer. Det förslag, vid vilket sakkunniga stannade, är i deras betänkande sålunda uttryckt, nämligen: »— — — — skolande det anses föreligga erforderlig grad av synförmåga, därest denna, efter korrektion av möjligen befintliga refraktionsfel, uppgår till minst 0,8 på det ena ögat och minst 0,3 å det andra ögat».

Medicinalstyrelsen erhöll i uppdrag att yttra sig över automobilsakkunnigas förslag och vände sig till vår förnämsta auktoritet inom ögonområdet, den världsberömda professor Gullstrand, vilken betydligt skärpte de fordringar, som i sakkunnigebetänkandet uppställts, i det han föreslog de bestämmelser, som återfinnas i Kungl. Maj:ts proposition nr 124 till innevarande års riksdag, och vilka lyda sålunda: »— — — — skolande det anses föreligga erforderlig grad av synskärpa, därest denna utan användande av glas uppgår till antingen minst 0,7 å vardera ögat för sig eller minst 0,8 å det ena ögat och minst 0,5 å det andra, samt — — — —».

De nu föreslagna bestämmelserna synas vara obehövt stränga. Som belägg för denna uppfattning må framhållas, att i England icke ens fordras körkort för att föra automobil. I Tyskland, det land där man par *préférence* plägar genom lagstadganden reglera alla förhållanden, har man såsom fordran på synskärpa för automobilförare stannat vid 0,67 på det ena och 0,33 på det andra ögat *med eller utan glas*.

Det vill förefalla, som om den rigorösa bestämmelsen i propositionen om viss synskärpa *utan glas* skulle bero på en viss fruktan för att låta automobilförare begagna glasögon. Innan skyddsrutorna framför automobilförarens plats blivit uppfunnen, kunde en viss fara anses föreligga för en automobilförare att begagna glasögon, ty bli glasen fulla med regn eller snö, är det svårt att se genom dem, men under nuvarande förhållanden kan även den, som begagnar glasögon, i regel klart och tydligt överblicka vägen. Även förare med normal syn pläga anlägga glas, men med plana ytor, för att skydda sig mot damm eller hårt snöglopp.

När användandet av glas icke kan i och för sig anses olämpligt för en automobilförare, synes bestämmelsen om viss synskärpa *utan glas* icke vara erforderlig. Däremot kan ifrågasättas, om icke en automobilförare, som har nedsatt synförmåga, bör åläggas att ha korrektionsglas, då han framför en automobil.

Ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag i fråga om synskärpan skulle ha till följd, att en hel mängd i övrigt väl kvalificerade förareämnen måste kasseras, och skulle få en synnerligen menlig inverkan på den stora grupp transportarbetare, som föra lastvagnar. En trängofficer, som har att framföra en automobilkolonn och därvid själv kör en stor och kraftig bil, kan i sin ansvarsfulla tjänst reda sig med en synskärpa av 0,8 och 0,3 med glas, men då han efter slutad tjänstgöring skulle vilja göra en tur i en liten vagn, måste han avstå på grund av bristande synskärpa. Vid omkring 40 års ålder avtager synskärpan hos människan och nedgår i regel under den av Kungl. Maj:t föreslagna. Körkortet gälla för obegränsad tid, om de ej av domstol indragas. Följden blir, att en hel del förare fortfarande få ha körkort, ehuru de enligt den uppfattning, som i propositionen tagit sig uttryck, äro farliga för den allmänna trafiksäkerheten. Inom den stora gruppen yrkeschaufförer inträffar ofta, att enskilda på grund av förseelser berövas sitt körkort på viss tid. I vissa fall erfordras då för nytt körkort även nytt läkareintyg. Har nu synskärpan nedgått något under 0,7 utan glas, blir en skicklig chaufför berövad sitt levebröd för all framtid.

I propositionen framhålles å sid. 78, att dispensrätt föreligger för Kungl. Maj:t. Härav har man all anledning antaga, att de stränga bestämmelserna i praktiken komma att uppmjukas. Enligt mitt förmenande kommer ett bifall till propositionen att i onödigt hög grad betunga Kungl. Maj:t med dispensärenden, och det förefaller som de sakkunnigas förslag, vilket redan det i jämförelse med lagstiftningen i andra länder synes vara väl strängt, skulle avlyfta denna börda från Kungl. Maj:t, på samma gång som det fullt tillgodoser de krav man ur trafiksäkerhetssynpunkt bör ställa på en automobilförares synskärpa. Då de sakkunnigas förslag därjämte innebär ett mjukare förfaringsätt gent emot yrkeschaufförerna därutinnan, att det ej plötsligt onödigt hårt skärper fordringarna på dem, anser jag det vara att föredraga framför Kungl. Maj:ts förslag.

På grund härav får jag hemställa,

att riksdagen ville besluta nedannämnda lydelse
av § 15 mom. 1 i Kungl. Maj:ts förslag till Förordning
om motorfordon nämligen:

- a) -----
b) ----- skolande det anses föreligga er-
forderlig grad av synskärpa, därest denna, efter korrek-
tion av möjligen befintliga refraktionsfel, uppgår till
till minst 0,8 på det ena ögat och minst 0,8 på det
andra ögat, samt erforderlig grad av hörselförmåga

c) -----

Stockholm den 5 april 1923.

B. J. Holmgren.
